

Дар'я Афанасьєва

ЯКИМ БАЧИТЬСЯ СЬОГОДНІ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ

Книга завжди була першим джерелом усвідомлення історії та засвоєння знань. Проте в сучасному світі вона починає поступатися Інтернету. Серед молоді є багато різних думок, хоча більшість вважає, що книги – найважливіша й найцінніша річ у навчанні.

Ключові слова: українська книга, література, тематика.

Книга всегда была первым источником осознания истории и усвоения знаний. Но в современном мире она начинает уступать Интернету. Среди молодежи существует много мнений, в то же время большинство считает, что книги – наиболее важная и ценная вещь в обучении.

Ключевые слова: украинская книга, литература, тематика.

The book has always been the first source of history and knowledge. But in today's world the Internet begins to prevail. There are many different opinions among youth, but most believe that the book is the most important and valuable thing in education.

Key words: Ukrainian book, literature, themes.

Постановка проблеми. Неможливо оцінити важливість книги, адже вона формувалася впродовж декількох тисяч років. З самого початку книга набула надзвичайної цінності, тому що, перш за все, в ній містилася важлива інформація з природничих наук, релігії та перекази з історії. Зараз ми можемо побачити різноманіття книг з багатьох жанрів літератури і обрати будь-яку до смаку.

Література і книга - близькі поняття, оскільки у всіх людей образ літератури постає саме у книзі. Слід зазначити, що українська книга наразі має невелику популярність. Здебільшого вона не витримує конкуренції з зарубіжною літературою. Також існує проблема конкуренції книги та Інтернету.

Мета роботи: через опитування молоді визначити причини падіння популярності української книги.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблему друкування української книги помітили досить давно. Різні політики й глави держави наголошували на розширенні книговидавання та підтримці української книги. Г. Пагутяк визначає три проблеми української книги: якість, книгодрукування та власне поширення. Тому доречно визначити, що підтримка книги з боку держави необхідна.

Виклад основного матеріалу. Книги містять велике розмаїття жанрів літератури, починаючи від віршованих творів і закінчуючи величезними романами, що змогли підкорити світ. По книзі вчимося,

намагаємося уявити події минулого, відчуваємо величезний наплив емоцій, мріємо, мислимо по-філософськи, дізнаємося щось цікаве.

Зараз велику роль відіграє технологічно-інформаційний прогрес у поширенні знань, інформації; має він вплив на мистецтво та літературу. Деякі люди взагалі перестали читати друковані видання, поринувши у віртуальний світ. Інформаційні технології допомагають нам, але не менше і шкоди від них. Особливо це стосується «світової павутини» - Інтернету. Він дав нам величезні можливості – отримати доступ до безмежних запасів інформації, але чи корисна вона для нас? Де правда, а де кривда?

Такий «вир» інформації більше шкодить. У ньому багато хибних даних, на деяких сайтах цей показник сягає 80-90%, у т.ч. невідпрацьованої інформації.

На відміну від Інтернету, книги редагуються. Щодо художніх книг, які увійшли до шедеврів світової літератури, – вони безцінні. В них описані історичні події, побут простих та заможних людей, їхні примхи, відчуття; деякі з книг захоплюють глибоким описом рис характеру, психологічного стану людини.

Необхідно зауважити, що в тексті художньої книги можуть бути вислови, які мають філософський зміст і можуть змінити ставлення людини до життя. Завдяки цьому людина формується та виховується. Письменник Олександр Кривицький згадував: «Так вот и вышло, что мальчишкой я оплакивал судьбу королевы Марии-Антуанетты. Спустя два-три года я стал понимать живую, реальную жизнь, начал читать серьезные книги и уже бредил Маратом, восхищался Сен-Жюстом, сидел с ним рядом на заседании конвента, распевал «Марсельезу», сражался при Вальми, где волонтеры, применив новую тактику, разбили войска интервентов».¹ Це все свідчить про важливість книги, її зв'язок із духовністю, саме з тим світом, що знаходиться у людині.

Нещодавно нами було проведено невелике опитування серед молоді (14-20 років). На питання: «Як ви ставитеся до книги?», – отримано різноманітні відповіді, але все ж таки більшість (близько 78%) назвали книгу найважливішою річчю, яка повинна бути «освоєна» людиною. Ось декілька висловлювань :

Марія: «Книга – це те, без чого я не можу дихати. Кожен день я щось читаю, неважливо, в якому вигляді, чи то в друкованому, чи то в електронному, але це заняття мені подобається. Я хвилююся за життя персонажів, відчуваю різноманітні емоції, навіть закохуюсь у деяких...».

Анастасія: «Чесно, я не люблю читати художню літературу... Не дуже розуміюся на ній, усілякі «почуття», «інтриги» не справляють на мене враження. Інколи я читаю і не розумію, про що йде мова, я не знаю, що означають деякі слова, із побуту особливо... Соромно це признати, звісно. Взагалі з книг я читаю наукову літературу, інколи історичну».

Поліна: «Что тут говорит о книгах? Они учат нас всему, что мы должны знать. Конечно, у людей разные вкусы насчет литературы, но читать обязан каждый – от ребенка до взрослого».

---

¹ Воспитание художественной литературой [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://mirlitry.ru/stati/vospitanie-hudozhestvennoy-literaturoy>.

Владислава: «Очень люблю книги и ненавижу Интернет. Всего лишь по той причине, что он никогда мне не заменит «золото» народов. Чувствую, что молодежь, которая ненасытно сидит именно в Интернете, теряет способность думать, поскольку является зависимой от всякой находящейся во «всемирной паутинке» лжи, неверной информации и тому подобного».

Олег: «Я не люблю читать, книги для мене не відіграють ніякої ролі, вони що є, що немає... Хоча вони важливі, але я їм не приділяю необхідної уваги».

Артем: «Я все время сижу в Интернете, могу сутками играть в игры, писать письма, сидеть в группах или искать что-то... Но я никогда не забываю иногда подчитывать. У меня много друзей из разных стран, они мне советуют массу литературы к прочтению, я прислушиваюсь к их советам».

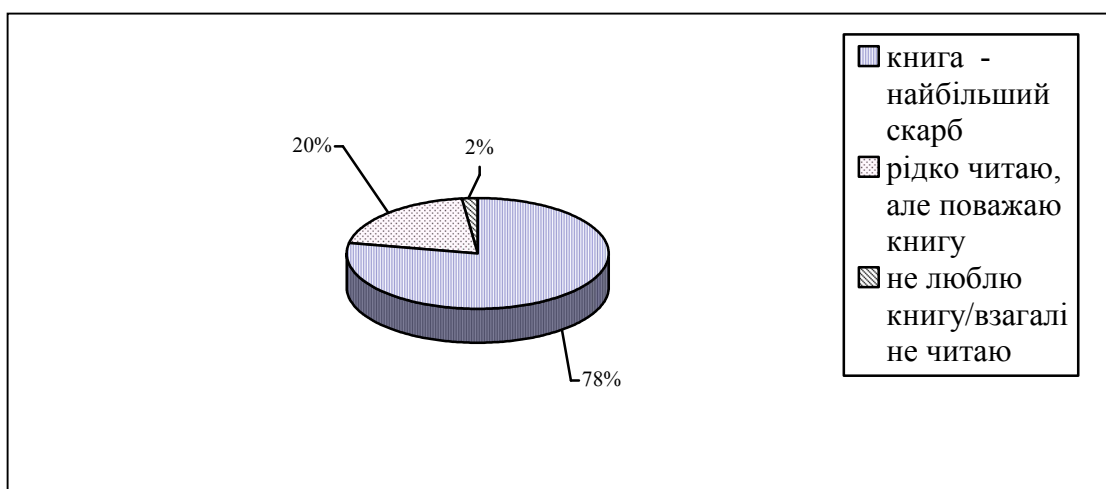

Рис. 1. Ставлення молоді до книги

Згідно з опитуванням, більша частина (78%) вважають книгу скарбом, 20% читають рідко, але все одно вважають книгу важливою, і лише 2% не вважають книгу чимось важливим. Тобто більша частина опитуваних вважає, що книга збагачує життя окремої людини та суспільства в цілому.

Наступне питання опитування було таким: «Чи є майбутнє у книги в сучасному світі?» Відповіді були різноманітними:

Марія: «Так, звісно. Незалежно від того, буде все у цифровій техніці чи у роботах, але книга була і буде. Для нормального функціонування, наприклад, роботів потрібні знання. А де їх систематизують і відбирають? Тільки у книзі!».

Анастасія: «Книги завжди будуть, хоча їхня кількість зміниться. Скоріше за все, їх стане менше, але це лише здогадки, невідомо що буде. Проте книга залишиться книгою».

Антон: «Життя книги буде, хоча лише для старшого покоління. Деякі молоді люди просто не встигають читати, темп життя збільшився, важливість світової мережі зросла у десятки разів, тому просто часу не має, на жаль».

Владислава: «Книга будет, причем люди со временем поймут, что количество качественной литературы нужно увеличивать. Хотелось бы, чтоб будущее поколение увлеклось чтением книг, а не лишь просиживанием перед монитором. Ведь сейчас часть детей и молодежи читает книги, потому что в школе их заставляют, хотя иногда даже и ту литературу они не в состоянии осилить. Многие молодые люди, вообще забывают о книге, темп жизни огромный сейчас, к большому сожалению».

Артем: «Сложно сказать. Вот печатной книги не будет, это точно. Зато будут огромные библиотеки электронных книг».

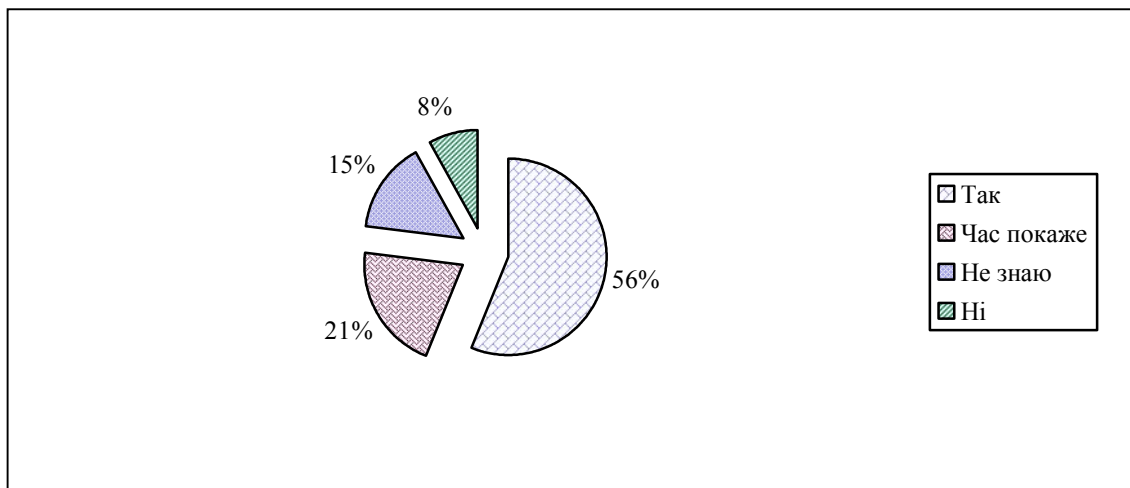

Рис. 2. Існування книги у майбутньому

Таким чином, діаграма опитування по другому питанню ілюструє, що більшість опитуваних вважає, що книга буде існувати, мирно уживаючись з інформаційними технологіями; 21% спираються на час як головний показник майбутнього книги; 15% не знають, вагаються; 8% вважають, що книга взагалі зникне.

Третє питання було таким: «Яке майбутнє української книги? Чи можливе воно взагалі?». Нижче наведено деякі відповіді:

Марія: «Майбутнє, звісно, буде. Але популярність української літератури не дуже велика, хоча можна знайти чимало гарних сюжетів у художній літературі».

Анастасія: «Я вважаю, що буде все. Лише тому, що хоча б у школі проходять художню літературу. Звісно, в українській літературі немає таких видатних письменників, які є у російській чи зарубіжній літературі, але все одно, це частина культури України».

Ігор: «Я люблю українську літературу не тому, що мене примушували батьки чи треба було вчити для школи, а тому, що я захоплююся нею, відчуваю всі події, описані у творах. Я вірю, що життя української книги не закінчиться. Хоча на це впливає два фактори: читачі та влада. Читачі, звісно, повинні бути, адже який сенс має книга, яку ніхто не читає? Звісно ж, ніякого. Щодо влади, то вона повинна підтримати видавництва та збільшити обсяги друкування літератури».

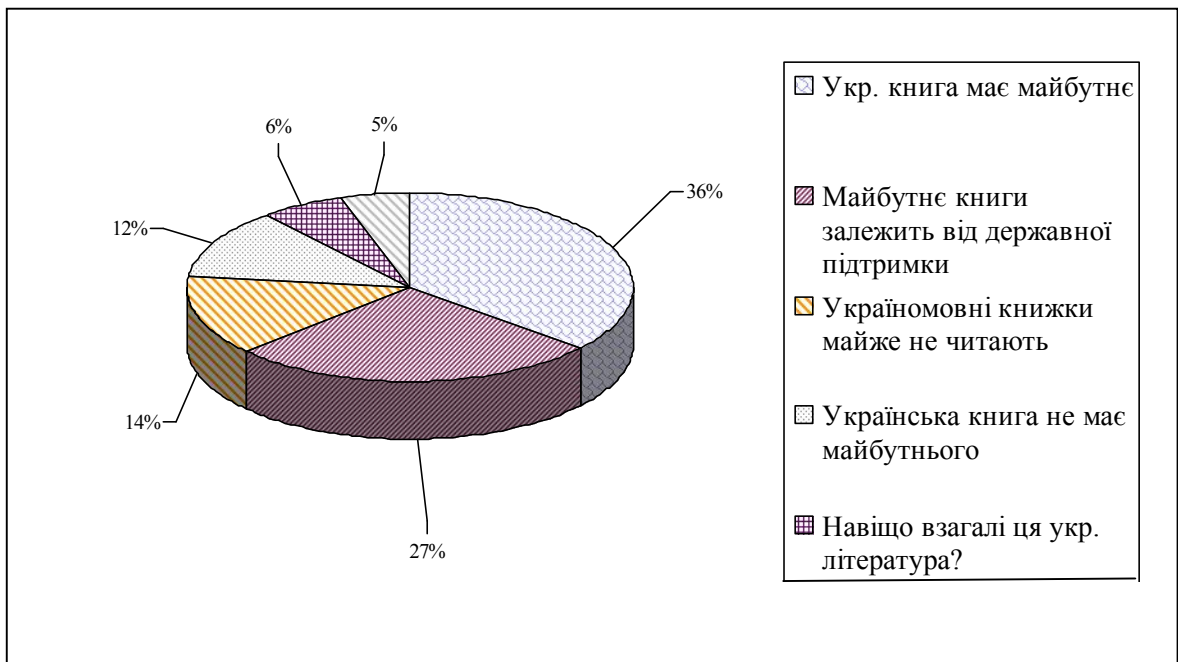

Рис. 3. Майбутнє української книги

Я розумію, що періодичні наукові видання завжди будуть популярні, адже вони необхідні, наприклад, студентам. А ось художня книга має дещо сумніший шлях».

За проведеним дослідженням було побудовано таку діаграму щодо ставлення людей до проблеми української книги.

Можна визначити, що все ж таки більшість вважає, що життя української книги бути тривати ще довгі роки. Інша частка (27%) дійшли висновків, що популярність книги буде знижуватися поступово, поки держава не внесе певні корективи у сферу видавничої діяльності, як наприклад, у 2012 р. щодо збільшення книгодрукування. Але 14% віднесли до україномовної книги практично байдуже. Це пов'язано з тим, що вони читають переважно російськомовну літературу. 12% вважають, що майбутнього не буде; за їх словами, українська книжка не може витримати, навіть зараз, конкуренцію з тією ж російською. На жаль, 6% опитуваних негативно поставилися до україномовної книги: «Навіщо взагалі ця українська література та книжка? В ній одна й та сама тематика», а 5% взагалі відповіли, що їм байдуже, бо вони не читають книжок взагалі.

Висновки. Виходячи із опитування, можемо зауважити таке:

- майбутнє для книжки завжди буде, якщо будуть вирішені проблеми книгодрукування;
- необхідно збільшити зацікавленість читачів в українській книзі, оскільки частіш за все людина не знає про існування того чи іншого видання;
- підтримка держави має буди завжди, оскільки існує велика конкуренція між зарубіжною та вітчизняною літературою;
- розвитку української книги заважає «однотипності» тематики.

Іншими словами, українська книга гостро потребує підтримки на державному рівні.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2014 р.